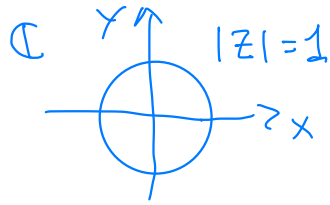

GRUPPTEORI V

Nu går vi vidare till LIE GRUPPER

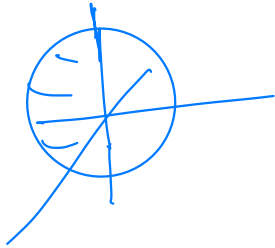
Ex: ROTATION av en CIRKEL: $z = x + iy$

$$z \rightarrow e^{i\alpha} z \quad \alpha \in [0, 2\pi[\text{ f.s.}$$

$\uparrow$
= 1x1 UNITÄRA MATRIS
 $U(1)$

Ex: ROTATION av en SFÄR $x^2 + y^2 + z^2 = 1$

$$\begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} \rightarrow R \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix}$$

$\uparrow$
3x3 ORTOGONAL
MATRIS MED $\det R = +1$

$SO(3).$

För ändliga grupper kan vi beskriva den "abstrakta" gruppmultiplikationen med hjälp av en multiplikationstabell:

	e	a_1	$a_2 \dots$
e	e	a_1	a_2
a_1	a_1	$--$	$--$
a_2	a_2	$--$	$--$
$\vdots$			

Vi kan inte göra det för en Lie grupp! Det enklaste sättet (fysikernas sätt) är att

VÄLJA EN TROGEN REPRESENTATION (DEFINIERANDE REPRESENTATION) och definiera gruppen med den.

Så... $U(1)$ ÄR gruppen $\{e^{i\alpha}, \alpha \in [0, 2\pi[$ med multiplic.?

$O(m)$ ÄR gruppen av $m \times m$ ORTOGONALA
matriser: $R^T R = R R^T = \mathbb{1}$, $R_{ij} \in \mathbb{R}$

$(SO(m) = \{R \in O(m) \text{ med } \det R = 1\})$

oftast. $\uparrow$ men
 $R_{ij} \in \mathbb{C}$ också
funken.

$U(m)$ ÄR gruppen av $m \times m$ UNITÄRA
matriser $U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}$, $U_{ij} \in \mathbb{C}$

$(SU(n) = \{U \in U(n) \text{ med } \det U = 1\})$

Men det finns (oändlig många) andra
representationer.

DISKRETA GRUPPER

V.S.

LIE

GRUPPER.

Ändligt antal element
(eller räknepert), verkar
på en "diskret" objekt:
 $\{a, b, c, \dots\}$, , $x^5 + 3x^2 - 1 = 0$

Kan beskrivas med en
multiplikations tabell

Har ändligt många
irreducible represent.

Kontinuerligt antal
element, verkar på en
"kontinuerlig" objekt:
 , , $y''' + x^2 y' + y = 0$

"Kräver" en matris-
beskrivning från Dörjan.

Har oändligt många
irreducible represent.

Q: $(\mathbb{R}, +)$ en grupp?

Q: $(\mathbb{R}, +)$ en grupp?

A: JA. (evident, så klart).

$$0 + x = x + 0 = x$$

$$x + y \in \mathbb{R}$$

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

$$x + (-x) = 0$$

Q: $(\mathbb{R}, +)$ en grupp?

A: JA. (abelsk, såklart).

$$0 + x = x + 0 = x$$

$$x + y \in \mathbb{R}$$

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

$$x + (-x) = 0$$

OBS: För abelska
grupper använder vi "additiv" notation.
dvs $x + y$ istället för $x \circ y$
 $-x$ istället för x^{-1}

Q: $(\mathbb{R}, +)$ en grupp?

A: JA. (abelsk, så klart).

$$0 + x = x + 0 = x$$

$$x + y \in \mathbb{R}$$

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

$$x + (-x) = 0$$

Q: $(\mathbb{R}, \cdot)$ en grupp?

Q: $(\mathbb{R}, +)$ en grupp?

A: JA. (obelst, så klart).

$$0 + x = x + 0 = x$$

$$x + y \in \mathbb{R}$$

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

$$x + (-x) = 0$$

Q: $(\mathbb{R}, \cdot)$ en grupp?

A: NEJ $e = 1$ här $1 \cdot x = x \cdot 1 = x$

MEN 0 har ingen invers!

vi kan fixa problemet genom att "ta bort",
noll elementet: $\mathbb{R}^* = \mathbb{R} - \{0\}$ eller hela
icke-positiva delen: $\mathbb{R}^+ = \{x \in \mathbb{R}, x > 0\}$.

Q: $(\mathbb{R}, \cdot)$ en grupp?

→ A: NEJ $e=1$ här $1 \cdot x = x \cdot 1 = x$
MEN 0 har ingen invers!

V_i bör kolla att $O(n)$, $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$
ÄR grupper! (dvs uppfyller axiomen)

V_i gör det för

$$SU(n) = \left\{ U \text{ } n \times n \text{ komplexa matriser:} \right. \\ \left. U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}, \det U = 1 \right\}$$

V_i bör kolla att $O(n)$, $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$
ÄR grupper! (dvs uppfyller axiomen)

V_i gör det för

$$SU(n) = \left\{ U \text{ } n \times n \text{ komplexa matriser:} \right. \\ \left. U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}, \det U = 1 \right\}$$

$$U, V \in SU(n) \stackrel{?}{\Rightarrow} UV \in SU(n)$$

V_i bör kolla att $O(n)$, $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$
ÄR grupper! (dvs uppfyller axiomen)

V_i gör det för

$$SU(n) = \left\{ U \text{ } n \times n \text{ komplexa matriser:} \right. \\ \left. U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}, \det U = 1 \right\}$$

$$U, V \in SU(n) \stackrel{?}{\Rightarrow} UV \in SU(n)$$

JA

$$(UV)^\dagger UV = V^\dagger U^\dagger UV = V^\dagger V = \mathbb{1}$$

$$\det(UV) = \det U \cdot \det V = 1 \cdot 1 = 1.$$

V_i bör kolla att $O(n)$, $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$
ÄR grupper! (dvs uppfyller axiomen)

V_i gör det för

$$SU(n) = \left\{ U \text{ } n \times n \text{ komplexa matriser:} \right. \\ \left. U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}, \det U = 1 \right\}$$

$$U, V, W \in SU(n) \stackrel{?}{\implies} U(VW) = (UV)W$$

V_i bör kolla att $O(n)$, $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$
ÄR grupper! (dvs uppfyller axiomen)

V_i gör det för

$$SU(n) = \left\{ U \text{ } n \times n \text{ komplexa matriser:} \right. \\ \left. U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}, \det U = 1 \right\}$$

$$U, V, W \in SU(n) \stackrel{?}{\implies} U(VW) = (UV)W$$

JÄ Matrismultiplikation är
JU ALLTID ASSOCIATIV.

V_i bör kolla att $O(n)$, $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$
ÄR grupper! (dvs uppfyller axiomen)

V_i gör det för
 $SU(n) = \left\{ U \text{ } n \times n \text{ komplexa matriser:} \right.$
 $U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}, \det U = 1 \left. \right\}$

$\mathbb{1}_{n \times n} \in SU(n) ?$

Vi bör kolla att $O(n)$, $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$
ÄR grupper! (dvs uppfyller axiomen)

Vi gör det för

$$SU(n) = \left\{ U \text{ } n \times n \text{ komplexa matriser:} \right. \\ \left. U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}, \det U = 1 \right\}$$

$$\underset{n \times n}{\mathbb{1}} \in SU(n) ?$$

JA $\mathbb{1}^\dagger \mathbb{1} = \mathbb{1} \mathbb{1}^\dagger = \mathbb{1}, \det \mathbb{1} = 1.$

U , $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$
ÄR grupper! (dvs uppfyller axiomen)

V gör det för

$$SU(n) = \left\{ U \text{ } n \times n \text{ komplexa matriser:} \right. \\ \left. U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}, \det U = 1 \right\}$$

$$U \in SU(n) \stackrel{?}{\implies} U^{-1} \in SU(n)$$

V_i bör kolla att $O(n)$, $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$
ÄR grupper! (dvs uppfyller axiomen)

V_i gör det för

$$SU(n) = \left\{ U \text{ } n \times n \text{ komplexa matriser:} \right. \\ \left. U^\dagger U = U U^\dagger = \mathbb{1}, \det U = 1 \right\}$$

$$U \in SU(n) \stackrel{?}{\implies} U^{-1} \in SU(n)$$

JA. $U^{-1} = U^\dagger$ och

$$(U^{-1})^\dagger U^\dagger = (U^\dagger)^\dagger U^\dagger = U U^\dagger = \mathbb{1}$$

$$\det(U^{-1}) = \det(U^\dagger) = (\det U)^* = 1^* = 1$$

VIKTIGASTE LIE GRUPPERNA INOM FYSIK:

- $U(1) \rightsquigarrow$ gauge invariance för elektromag: (QED)
 $\psi \rightarrow e^{i\alpha} \psi$
- $\left. \begin{matrix} SU(2) \\ SO(3) \end{matrix} \right\} \rightsquigarrow$ Rörelsemängdsmoment, ^{spinn} Rotationsgrupp, $SU(2)$ används också för den elektrosvaga kraften.
- $SU(3) \rightsquigarrow$ kvantkromodynamiken (QCD)
också symmetrier av hadroner.
- $SO(3,1) \rightsquigarrow$ Lorentz grupp.

(Inom GUT, strängteori förekommer också: $SU(5)$,
 $SO(10)$, E_6 , $SO(32)$, $E_8 \dots$)

Alla Lie Grupper kan beskrivas som

$$g(\underbrace{\alpha_1, \dots, \alpha_m}_{\text{kontinuerliga parameter}}) = g(\vec{\alpha})$$

kontinuerliga parameter

med :

$$g(\vec{\alpha}) g(\vec{\beta}) = g(\underbrace{\vec{\gamma}(\vec{\alpha}, \vec{\beta})}_{\text{v\u00e4ldig komplicerade}})$$

v\u00e4ldig komplicerade
(men analytiska,
 ∞ derivar b\u00e4re)

funktioner

(Ganska oanv\u00e4ndbart)

Enkelt Exempel; $U(1)$:

$$g(\alpha) = e^{i\alpha} \quad g(\alpha)g(\beta) = e^{i\alpha} e^{i\beta} = e^{i(\alpha+\beta)} = e^{i\gamma(\alpha,\beta)}.$$

Om G är inte abelsk $\vec{\gamma} \neq \vec{\alpha} + \vec{\beta}$.

Mindre lätt exempel; $SU(2)$

$$g = \begin{pmatrix} x+iy & -u+iv \\ u+iv & x-iy \end{pmatrix}$$

med $x^2 + y^2 + u^2 + v^2 = 1$
tvång
 $\Rightarrow$ Berä 3 param.

$$\text{t.ex. } \begin{cases} x = \sin\psi \sin\theta \sin\varphi \\ y = \sin\psi \sin\theta \cos\varphi \\ u = \sin\psi \cos\theta \\ v = \cos\psi \end{cases}$$

$$g(\psi, \theta, \varphi)$$

Och lycka till med $g(\psi, \theta, \varphi) \cdot g(\psi', \theta', \varphi')!$
INGEN gör det på det här sättet.

Hur gör vi då?

Tänk på $e = g(\vec{0}) = \begin{pmatrix} 1 & & 0 \\ 0 & \ddots & \\ & & 1 \end{pmatrix} = \mathbb{1}_{m \times m}$

Utveckla $g(\vec{x})$ för $|\vec{x}| \ll 1$:

$$g(\vec{x}) \simeq \mathbb{1} + i \alpha^a T^a + \mathcal{O}(\alpha^2)$$

Fysikerns
konvention

α^a är
reella
parametrar

(i matriser ofta $\in \mathbb{C}$).

T^a är
 $m \times m$ matriser

$a = 1, 2, \dots$ dim G summerad

För allmänna $\vec{x}$ sätter vi:

$$g(\vec{x}) = e^{i\vec{x}^a T^a}$$

← Exponent av
en matris...

För allmänna $\vec{x}$ sätter vi:

$$g(\vec{x}) = e^{i\vec{x}^T T \vec{x}}$$

← Exponent av
en matris...

$$e^M \stackrel{\text{def}}{=} 1 + M + \frac{1}{2!} M^2 + \frac{1}{3!} M^3 + \dots$$

(Funkar för alla
funktioner $f(z)$
analytiska i $z=0$)

För allmänna $\vec{x}$ sätter vi:

$$g(\vec{x}) = e^{i\vec{x}^T T \vec{x}} \quad \leftarrow \text{Exponent av en matris...}$$

$$e^M \stackrel{\text{def}}{=} 1 + M + \frac{1}{2!} M^2 + \frac{1}{3!} M^3 + \dots \quad \left(\begin{array}{l} \text{Funkar för alla} \\ \text{funktioner } f(z) \\ \text{analytiska i } z=0 \end{array} \right)$$

$$\text{Ibland är } M^n = M^{n+1} = \dots = 0$$

$$\begin{aligned} e^{\begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}} &= 1 + \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} + \frac{1}{2} \cancel{\begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}^2} + \dots \\ &= \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \end{aligned}$$

För allmänna $\vec{\alpha}$ sätter vi:

$$g(\vec{\alpha}) = e^{i\alpha^a T^a}$$

← Exponent av
en matris...

$$e^M \stackrel{\text{def}}{=} 1 + M + \frac{1}{2!} M^2 + \frac{1}{3!} M^3 + \dots \quad \left(\begin{array}{l} \text{Funkar för alla} \\ \text{funktioner } f(z) \\ \text{analytiska i } z=0 \end{array} \right)$$

Ibland upprepas mönstret. $(\sigma_x = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix})$

$$\begin{aligned} e^{\alpha \sigma_x} &= 1 + \alpha \sigma_x + \frac{1}{2} \alpha^2 \sigma_x^2 + \frac{1}{3!} \alpha^3 \sigma_x^3 + \frac{1}{4!} \alpha^4 \sigma_x^4 + \dots \\ &= 1 + \alpha \sigma_x + \frac{1}{2} \alpha^2 1 + \frac{1}{3!} \alpha^3 \sigma_x + \frac{1}{4!} \alpha^4 1 + \dots \\ &= \cosh \alpha 1 + \sigma_x \sinh \alpha = \begin{pmatrix} \cosh \alpha & \sinh \alpha \\ \sinh \alpha & \cosh \alpha \end{pmatrix} \end{aligned}$$

För allmänna $\vec{x}$ sätter vi:

$$g(\vec{x}) = e^{i\vec{x}^T T \vec{x}}$$

← Exponent av
en matris...

$$e^M \stackrel{\text{def}}{=} 1 + M + \frac{1}{2!} M^2 + \frac{1}{3!} M^3 + \dots \quad \left(\begin{array}{l} \text{Funkar för alla} \\ \text{funktioner } f(z) \\ \text{analytiska i } z=0 \end{array} \right)$$

I värsta fall kan man diagonalisera:

$$M = \Omega \Delta \Omega^{-1}, \quad \Delta = \begin{pmatrix} m_1 & & 0 \\ & \ddots & \\ 0 & & m_n \end{pmatrix}$$

$$e^M = 1 + \Omega \Delta \Omega^{-1} + \frac{1}{2} \Omega \Delta \Omega^{-1} \Omega \Delta \Omega^{-1} + \frac{1}{6} \Omega \Delta \Omega^{-1} \Omega \Delta \Omega^{-1} \Omega \Delta \Omega^{-1} + \dots$$

För allmänna $\vec{x}$ sätter vi:

$$g(\vec{x}) = e^{i\vec{x}^T T \vec{x}} \quad \leftarrow \text{Exponent av en matris...}$$

$$e^M \stackrel{\text{def}}{=} 1 + M + \frac{1}{2!} M^2 + \frac{1}{3!} M^3 + \dots \quad \left(\begin{array}{l} \text{Funkar för alla} \\ \text{funktioner } f(z) \\ \text{analytiska i } z=0 \end{array} \right)$$

I värsta fall kan man diagonalisera:

$$M = \Omega \Delta \Omega^{-1}, \quad \Delta = \begin{pmatrix} m_1 & & 0 \\ & \ddots & \\ 0 & & m_n \end{pmatrix}$$

$$\begin{aligned} e^M &= 1 + \Omega \Delta \Omega^{-1} + \frac{1}{2} \Omega \Delta \Omega^{-1} \Omega \Delta \Omega^{-1} + \frac{1}{6} \Omega \Delta \Omega^{-1} \Omega \Delta \Omega^{-1} \Omega \Delta \Omega^{-1} + \dots \\ &= \Omega \left(1 + \Delta + \frac{1}{2} \Delta^2 + \frac{1}{6} \Delta^3 + \dots \right) \Omega^{-1} = \Omega \begin{pmatrix} e^{m_1} & & 0 \\ & \ddots & \\ 0 & & e^{m_n} \end{pmatrix} \Omega^{-1} \end{aligned}$$

$$g(\vec{\alpha}) = e^{i \underbrace{\alpha^q T^q}_{\text{LIE ALGEBRA}}}$$

$\uparrow$
 LIE GRUPP

(MYCKET ENKLT!)

$T^1, T^2, \dots$ kallas för
 GENERATORER av
 LIE ALGEBRAN och
 kan tänkas som
 en BAS.

$$g(\vec{\alpha}) = e^{i \underbrace{\alpha^a T^a}_{\text{LIE ALGEBRA}}}$$

$\uparrow$
 LIE GRUPP

Hur ser grupp-
multiplikation
ut från Lie
algebras synvinkel ?

(MYCKET ENKLARE!)

$T^1, T^2, \dots$ kallas för
GENERATORER av
LIE ALGEBRAN och
kan tänkas som
en BAS.

Tillbaka till:

$$e^{i\alpha^a T^a} e^{i\beta^b T^b} = e^{i\gamma^c T^c}$$

a, b, c ALLTID FÖRSTÅS $\sum$

Utveckla kring $\mathbb{1}$:

$$\left(\mathbb{1} + i\alpha^a T^a - \frac{1}{2} \alpha^a T^a \alpha^{a'} T^{a'} + \dots \right) \left(\mathbb{1} + i\beta^b T^b - \frac{1}{2} \beta^b T^b \beta^{b'} T^{b'} + \dots \right)$$

$$=$$

$$\mathbb{1} + i(\alpha^a + \beta^a) T^a - \frac{1}{2} \alpha^a \alpha^b T^a T^b - \frac{1}{2} \beta^a \beta^b T^a T^b$$

$$- \alpha^a \beta^b T^a T^b + \dots = \mathbb{1} + i\gamma^a T^a - \frac{1}{2} \gamma^a \gamma^b T^a T^b + \dots$$

$$\begin{aligned}
 & \cancel{1} + i(\alpha^a + \beta^a) T^a - \frac{1}{2} \alpha^a \alpha^b T^a T^b - \frac{1}{2} \beta^a \beta^b T^a T^b \\
 & - \alpha^a \beta^b T^a T^b + \dots = \cancel{1} + i \gamma^a T^a - \frac{1}{2} \gamma^a \gamma^b T^a T^b + \dots
 \end{aligned}$$

Utveckla nu $\gamma^a = \gamma_1^a + \gamma_2^a + \gamma_3^a + \dots$

homogena polynom i $\vec{\alpha}, \vec{\beta}$ av
grad 1, 2, 3, ...

$$= i \gamma_1^a T^a + i \gamma_2^a T^a - \frac{1}{2} \gamma_1^a \gamma_1^b T^a T^b + \dots$$

$$\begin{aligned}
 & \cancel{1} + \underline{i(\alpha^a + \beta^a) T^a} - \frac{1}{2} \alpha^a \alpha^b T^a T^b - \frac{1}{2} \beta^a \beta^b T^a T^b \\
 & - \alpha^a \beta^b T^a T^b + \dots = \cancel{1} + i \gamma^a T^a - \frac{1}{2} \gamma^a \gamma^b T^a T^b + \dots
 \end{aligned}$$

Utveckla nu $\gamma^a = \gamma_1^a + \gamma_2^a + \gamma_3^a + \dots$

homogena polynom i $\vec{\alpha}, \vec{\beta}$ av
grad 1, 2, 3, ...

$$= \underline{i \gamma_1^a T^a} + i \gamma_2^a T^a - \frac{1}{2} \gamma_1^a \gamma_1^b T^a T^b + \dots$$

$$\Rightarrow \gamma_1^a = \alpha^a + \beta^a$$

$$\begin{aligned}
 & \cancel{1} + i(\alpha^a + \beta^a) T^a - \frac{1}{2} \alpha^a \alpha^b T^a T^b - \frac{1}{2} \beta^a \beta^b T^a T^b \\
 & - \alpha^a \beta^b T^a T^b + \dots = \cancel{1} + i \gamma^a T^a - \frac{1}{2} \gamma^a \gamma^b T^a T^b + \dots
 \end{aligned}$$

Utveckla nu $\gamma^a = \gamma_1^a + \gamma_2^a + \gamma_3^a + \dots$

homogena polynom i $\vec{\alpha}, \vec{\beta}$ av
grad 1, 2, 3...

$$= i \gamma_1^a T^a + i \gamma_2^a T^a - \frac{1}{2} (\alpha^a + \beta^a)(\alpha^b + \beta^b) T^a T^b + \dots$$

$$\Rightarrow i \gamma_2^c T^c = -\frac{1}{2} \alpha^a \beta^b (T^a T^b - T^b T^a)$$

$$i\gamma_2^c T^c = -\frac{1}{2} \alpha^a \beta^b (T^a T^b - T^b T^a)$$

kan bara fungera om $[T^a, T^b]$ är en linjär kombination av $T^1 \dots T^N$:

$$[T^a, T^b] = i f^{abc} T^c \quad \left(\begin{array}{l} \text{summed} \\ \text{över } c \end{array} \right)$$

Fysikernas
konvention

STRUKTUR
KONSTANTER

$$\Rightarrow \cancel{i} \gamma_2^c T^c = -\frac{1}{2} \alpha^a \beta^b \cdot \cancel{c} f^{abc} T^c$$

$$[T^a, T^b] = i f^{abc} T^c$$

är den DEFINIERANDE RELATION i
en LIE ALGEBRA.

Om vi har en mängd matriser

$\{T^1, T^2, \dots, T^N\}$, som uppfyller

för vissa f^{abc} , har vi ALLT VI

BEHÖVER (nästan ..., se skillnaden
mellan $SU(2)$ och $SO(3)$...)

$U(n)$

$$g = e^{i \alpha^r T^r} = e^{i A}$$

Både g och A är $n \times n$ matriser.

$$g^\dagger = g^{-1} \iff A^\dagger = A \quad \leftarrow \text{Mycket enklare.}$$

Bevis: $g^\dagger = e^{-i A^\dagger}, \quad g^{-1} = e^{-i A}$

SU(m)

$$g = e^{i \alpha^r T^r} = e^{i A}$$

$g \in U(m)$ som förr, men

Också:

$$\det g = 1 \iff \text{tr } A = 0 \quad \leftarrow \text{Mycket enkla re.}$$

Bevis Låt $A = \Omega \Delta \Omega^\dagger$, $\Delta = \begin{pmatrix} a_1 & & 0 \\ & \ddots & \\ 0 & & a_n \end{pmatrix}$ diagonal.

$$g = \Omega \begin{pmatrix} e^{ia_1} & & \\ & \ddots & \\ & & e^{ia_n} \end{pmatrix} \Omega^\dagger, \det g = \det \left(\cancel{\Omega} \begin{pmatrix} e^{ia_1} & & \\ & \ddots & \\ & & e^{ia_n} \end{pmatrix} \cancel{\Omega}^\dagger \right)$$
$$= e^{ia_1} \dots e^{ia_n} = e^{i(a_1 + \dots + a_n)} = e^{i \text{tr } A}$$

$O(n)$

$$g = e^{i \alpha^T T \alpha} = e^{i A}$$

Både g och A är $n \times n$ matriser.

g reella tal $\Leftrightarrow A$ imaginära tal.

$$g^T = g^{-1} \quad \Leftrightarrow \quad A^T = -A$$

SO(m)

$$g = e^{i \alpha^a T^a} = e^{i A}$$

$g \in O(m)$ men ocksa :

$$\det g = 1 \iff \text{tr } A = 0$$

$$U(m) : g^\dagger g = g g^\dagger = 1$$

$$SU(m) : g^\dagger g = g g^\dagger = 1 \quad \text{och} \quad \det g = 1$$

$$O(m) : g_{ij} \in \mathbb{R}, \quad g^T g = g g^T = 1$$

$$SO(m) : g_{ij} \in \mathbb{R}, \quad g^T g = g g^T = 1 \quad \text{och} \quad \det g = 1$$

$$U(m) : g^\dagger g = g g^\dagger = 1$$

$$SU(m) : g^\dagger g = g g^\dagger = 1 \quad \text{och} \quad \det g = 1$$

$$O(m) : g \in \mathbb{R}, \quad g^T g = g g^T = 1$$

$$SO(m) : g_{ij} \in \mathbb{R}, \quad g^T g = g g^T = 1 \quad \text{och} \quad \det g = 1$$

Q : SANT eller FALSK ?

$$SU(m) \subset U(m)$$

$$O(m) \subset U(m)$$

$$O(m) \subset SU(m)$$

$$SO(m) \subset O(m)$$

$$U(m) : g^\dagger g = g g^\dagger = 1$$

$$SU(m) : g^\dagger g = g g^\dagger = 1 \quad \text{och} \quad \det g = 1$$

$$O(m) : g \in \mathbb{R}, \quad g^T g = g g^T = 1$$

$$SO(m) : g_{ij} \in \mathbb{R}, \quad g^T g = g g^T = 1 \quad \text{och} \quad \det g = 1$$

Q : SANT eller FALSK ?

$$SU(m) \subset U(m) \quad S$$

$$O(m) \subset U(m) \quad S$$

$$O(m) \subset SU(m) \quad F$$

$$SO(m) \subset O(m) \quad S$$